

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt VII. Sfondrati ac Montani sententia de Cæsaris postulatis, ac de Concilio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

*Sfondrati ac Montani sententia de Cæsaris postulatis,
ac de Concilio.*

1 **S**fondratus quoque duabus, quas Romam miserat, breuibus dissertationibus discrimina potius vndique minitancia, quam remedia proponebat. Si Concilium, aiebat, Tridentum remigraret, numquam satis cautum prouisumque futurum fuisse, ne ipsum aut in Sedis vacatione nouam sibi electionem arrogaret, aut ne etiam viuente Pontifice, in reformandæ disciplinæ negotio manum extenderet ad eum suis legibus subiiciendum, quem ipsi Christus Principem constituerat: hinc graue schismatis periculum prospici, spectatâ Cæsaris potentiâ, animisque inter illum ac Paulum inuicem irâ percitis: at eadem instare discrimina, Concilio Bononiæ persistenti, quod ceu irritum oppugnaretur à Cæsare, enixuro, vt aliud, siue Oecumenicum siue proprium nationis, coiret, cui pariter pro Cæsarei dominatus amplitudine studia plurimorum fauerent. Loco denique consilij, futuris rebus prospicientis, præteritarum rerum reprehensionem apponebat, per eam dicendi rationem, quæ sine fructu ingrata Principi, ostentationem sapientis ministri potius quàm fidem sonat. Dolebat neglectum fuisse, cuius ipse auctor fuerat, consilium; ne videlicet tam disertè probaretur à Pontifice translatio, vt ad inde recedendum nullus ipsi pateret aditus, vbi Reipublicæ ratio id postularet. Ita Sfondratus.

2 Montanus inspectis Cæsaris mandatis, suspicatus est, illius consilium esse, ^a Pontificem, eiusque Senatores cunctationis reos constituere, ob quam cogendæ Synodi auctoritas ad se deuolueretur; sed obseruauit hoc ipsum omisis aliis rationibus haud vim habere, dum non de Synodo nondum orta, sed de iam enata atque adulta agebatur, & cui in ipsum Cæsarem potestas inerat: quare cum ea suapte sponte sedem mutasset, penes Cæsarem non erat, vbi cumque libuisset, eam collocare, inuitis Synodi Patribus, Romano Pontifice, ceterisque Principibus Christianis; inter quos Christianissimus Rex ^b ipsam Bononiæ comprobarat, aliis atque aliis eò missis in dies Episcopis; perinde atque suæ nationis Cardinales Romam continenter legabat, qui Pontifici aduersus omnem Cæsarianorum conatum adessent. Neque quoniam hæretici Concilium Tridenti vellent, satis causæ esse cur eò retruderetur, tot Patribus Catholicisque Principibus reluctantis. Itaque si præscripta Madruccio manda-

^a Variæ Montani litteræ ad Ceterinum, 11. & 25. Nouembris, 1. 6. & 7. Decembris 1547.

^b Constat ex Diariis Bononiensibus, & ex Actis Consistoriorum mensium.

1547.

mandata solum priuatim fuissent Pontifici reddita, sicut ad id usque temporis contigerat, auctor erat, ut priuatim ac leniter rescriberetur iterata laudabili responsione, ac semper antea usitata Pontifici, nolle se adimere Concilio manendi discedendive quod libertatem. De translatione an legitima fuisset, cum in Caesaris mandatis nihil haberetur, nouam defensionem haud adducendam; quod cœtus etiam Romanus laudauerat. Sin autem Casariani ad publicam contestationem progredierentur; certum illis diem destinandum, quo Senatui adirent, responsionem accepturi: eam verò ibi ipsis reddendam præualidam, clarisque rationibus confectam; quibus etiam adiceretur, aduersus quemlibet quacumque dignitate conspicuum, qui Patres ab adeundo Concilio præpediret, pœnas à iure statutas expectitum iri; quandoquidem iurisperiti ea de re admodum seuerè loquebantur, ne Casare quidem excepto. Ceterum nullam planè conditione huiusmodi regressioni indulgendam: si namque Tridentina statio prius credita fuerat periculosa; longè deinde periculosior censebatur, postquam Placentinus tumultus Caroli animum in Pontificem patefecerat.

Et eo firmius huic sententiæ Legatus inhærebat, quod in generali conuentu, cum de plurium Confessoriorum restringendis privilegiis ageretur, idque re prius ad Sedem Apostolicam delatâ, quidam ex transmontanis Episcopis dixerat, opus non esse, ut quidquam ad Sedem Apostolicam referretur, nam ipsa per se Synodus plenissimam potestatem à Christo proximè sibi collatam obtinebat. Tum verò Legatus cum præuideret, non defuturos Patres, qui auctoritatis Pontificiæ studiosi, essent acriter responsuri; & gnarus, huiusmodi quodammodò pilas, cum in duriora incidunt, resiliere, cum in molliora, languescere, ore ad grauitatem composito dixit: Deo grates agendas, quod potestas illi Concilio non deesset, cum Ecclesiam certus indubitatusque Pontifex regeret, cuius nomine ipse Legatus, etsi eo indignus gradu, Synodo præerat: ceterum Patres documento Sceuolæ iurisperiti parerent; *Respondendum esse iis que proponuntur, non que adducuntur.* Atque hoc pacto Pontificiæ simul auctoritati, simul ne quid turbaretur, consultum est. Quapropter, aiebat ille, cum huiusmodi ingenia vel inter Bononienses Patres, ac Bononiæ conspiciantur, quid timendum Tridenti tot inter capita variis Principibus addicta, & ubi pariter eò confluerent Protestantes, qui se in eam libræ lancem imponderent, quam aptam cognoscerent ad Pontificiæ auctoritatis æquipondium? Neque sibi suspensionem probari; quippe quæ quamdam speciem præ se ferret, quasi

Conci-

e Litteræ
Cervini ad
Montanum,
8. Decembris
1547.

Concilij & emendationis odio illi Pontifex consensisset : præterquam quod tunc semper esset Cæsarianis integrum , reposcere Tridenti Synodum ; Pontifex verò validissimo exarmatus responso causari amplius non posset , Synodum persistere , ac proinde ipsi de seipsa statuendum . Postremò , suspensionem Cæsarianis metum excussuram , ne si res in asperiores discordiam ruerent , interfectores Petri Aloysij ad Concilium accerferentur , tamquam sicarij ac proditores ; quod crimen grauissimè supra reliqua plectitur à Iure Canonico , adeoque legitima quæstio super ea causa haberetur in quosdam Cæsaris ministros , sed inferiores Gonzagâ , in quem , tantum scilicet virum , tam immane facinus cadere credendum non erat . Hinc porrò pergebat : Neque se pariter acquiescere Bononiensis Concilij retentioni ; tum quia Bononiæ quoque ingenia bile turpida , sicut indicatum fuit , ipse compererat ; tum quia morositas otij nec honesta nec diuturna esset futura . Vbi verò ad legitimam iurisdictionis actionem deueniretur , exploratum sibi esse , Hispanici fisci Procuratores ibi degere , qui solemnè obnuntiatione intercederent ; ^d ac proinde verendum esse , ne contestationi tanti Principis , qui ferè omnia posse propter victorias tunc credebatur , multi Episcoporum succumberent , quâ opinione , quâ metu , quâ utilitate compulsi . Consultius sibi videri , si regresso Bononiam Ceruino , referretur ex improviso ad Patres de transportando Romam Concilio ; cui rei facilè consensuros verisimile erat : atque his ita peractis , Pontificis conditionem honestiorem potioremque futuram ; Cæsaris verò , suspicionibus & curis obnoxiam .

1547.

^d Ex Diario,
s. Nouembris.

⁴ Quod in altero mandatorum capite Madruccio iniungebatur , vt interim peteret missionem Præsulis , qui rebus Religionis in Germania consuleret , donec à Concilio statuerentur ; videri id sibi vel maximè tempori consentaneum , suumque in eo consilium esse , vt ea de causa Legatus destinaretur ipse ^e Madruccius , laudis audus , & iamdiu cupientissimus huiusce legationis ; quâ delinitus , benefici canalis instar , repulsam præcipui postulati minus amaram ad Cæsarem deferret . Possè illi adiungi duos Antistites , alterum Iuris Pontificij , alterum Theologiæ peritum ; ita tamen , vt eorum , quæ ipsi agitarent atque arbitrarentur , confirmatio esset integra penes Pontificem .

^e Constat ex
dissertatione
à Madruccio
ad Pontificem
missa
an. 1545. &
ex variis
litteris
Tridentinorum
Legatorum.

⁵ Tertio pariter Cæsaris postulato , de reformandis moribus in Germania , plenè satisfaciendum . Hæc fuit Montani sententia : cuius posterior pars eius animum ostendit omni malevolentia labe purgatum ex illatis à Madruccio offensionibus , seu id naturæ bonitati ,

Pars II.

R

seu

1547. seu prudentiæ moderationi tribuendum: tametsi in huiusmodi rerum conditionibus quispiam illius consilij auctor nonnumquam est, quod non bonum sibi videtur, vt bonus ipse videatur.

C A P V T VIII.

Rei Placentinæ offendicula. Prima in Senatu contestatio Mendozæ. Pontificis responsio.

IN spem Cæsariani venerant, sicut insinuauimus, retentâ sibi Placentiâ, magnetem pariter penes se retenturos ad Pontificis animum quantumuis terreum pertrahendum. Sed in summorum Principum ingeniis maiorem vim obtinet animi elatio quàm lucri cupiditas; magisque iniuriæ dolore illa attolluntur, quàm spe recuperationis flectantur. Et sanè animaduersione dignum erat, in vtraque Aula vno concordique sermone Principes vti; sed sermone huic contrariò, inter eos tamen concordii, vti pariter Oratores. Nam in Germania^a Legatus, simul & Fabius Mignanellus Lucerensis Antistes, ad eam rem peculiaris Nuntius, Placentiæ restitutionem vrgebant; quippe quòd ab animo Pontificis suspiciones discerneret, efficeretque, vt is fidentiùs in vrbe Cæsari subiecta Synodum restitueret. Mendoza pariter arte consimili Farnesium Cardinalem hortabatur, ad enixè curandum, vt Pontifex in Concilij negotio Cæsari satisfaceret, quòd hic placatior molliorque ad reddendam Placentiam flecteretur. Verum vti neuter Principum sterilibus spei frondes præsentis pretio commercari volebat; ita vtriusque responsio concors erat, ^b non esse priuatum cum publico, cum sacro profanum permiscendum. Granuellanus aiebat, ^c Fuisse Cæsarem valdè progressum, dum & facinus sibi displicuisse, & Octauium loco filij à se haberi significauit. In reliquum, huiusmodi restitutionis consilia esse apud Principes omnium grauissima, adeoque paucos intra dies de his satis mature deliberari non posse. Quare Mignanellus & Pallauicinus, ea de causâ ad Cæsarem missi, ^d alter ad Pontificem, ad Octauium alter rediere. Sub idem tempus Pontifex Madruccij postulata delectis ^e Cardinalibus recognoscenda proposuit, eorumque sententiam à Principe Purpuratorum in Senatu recitari iussit, quæ fuit huiusmodi: ^f Collaudandam Cæsaris pietatem, quòd Protestantes ad suscipienda Concilij Decreta compulisset, vnde spes melior de ipsorum salute concipi posset. Sed

^a Constat ex variis Sfondrati litteris ad Farnesium, & ex vniuersis ad Mafeseum, 5. Novembris 1547.

^b Ex litteris Sfondrati ad Farnesium, 3. Novembris 1547.

^c Ex Sfondrati litteris ad Farnesium, 31. Octobr. 1547.

^d Prior sub exitum Novembris discessit 1547.

^e vt constat ex epist. Sfondrati, 2. Decembris. Alter Kal. Ian. 1548. ex epist. Sfondrati ad Farnesium, 8. Ianuarij.

^f Ex litteris Farnesij ad Poggium Hispaniæ Nuntium, 17. Decembr. 1547. & ex sententia Cardinalium, quæ extat in Arch. Vaticano. f. 9. Decembris 1547.